

Kriminalomsorgens regionkontor
Kriminalomsorgens høyskole og utdanningscenter KRUS

KDI 5/2019

Vår ref:
201916845-1

Dato:
06.11.2019

RUNDSKRIV 5/2019 – INNFORING AV SIKKERHETSSKANNER TIL BRUK VED ADGANGSKONTROLL OG KONTROLL AV INNSATTE

Kriminalomsorgsdirektoratet (KDI) har bestemt at sikkerhetsskanner skal tas i bruk i forbindelse med adgangskontroll og kontroll av innsatte i fengsler med særlig høyt sikkerhetsnivå og høyt sikkerhetsnivå. Hensikten er å forbedre og effektivisere adgangskontrollen og redusere bruken av tradisjonell visitasjon av innsatte med full avkledning.

Det legges i denne omgang ikke opp til at sikkerhetsskanner skal benyttes til kontroll av ansatte i kriminalomsorgen eller ansatte fra våre forvaltningssamarbeidspartnere som regelmessig utfører sitt arbeid på fengselet.

KDI har inngått avtale om innkjøp av sikkerhetsskannere med såkalt millimeterbølgeteknologi. Bølgeteknologien (frekvensbølger) som personen blir utsatt for trenger ikke igjennom huden og utgjør ingen strålingsfare. Det benyttes ikke røntgen stråling. Bølgestrålingen er betydelig lavere enn strålingen fra en mobiltelefon.

Kriminalomsorgen kan bare benytte sikkerhetsskannere som er innkjøpt fra den leverandør som kriminalomsorgen har avtale med. KDI har valgt en sikkerhetsskanner som kan benytte to bildealternativer:

- **Avatar-format:** Til bruk i adgangskontroll

Det fremvises ingen bilder av personen i forbindelse med skanningen. Bildet som kommer opp på skjermen utgjør en illustrasjonsfigur (generisk "pepperkakeperson"), hvor det indikeres områder på kroppen for eventuelle utslag. Bildene slettes straks kontrollen er gjennomført.

- **Raw-format:** Til bruk for kontroll av innsatte.

Det fremvises bilde av personen uten klær. Bildet er tonet ned og tydeliggjør ikke intime områder på kroppen. Dette bilde viser med markeringer hvor på kroppen skanneren har avdekket et område som må undersøkes nærmere. Bildene slettes straks kontrollen er gjennomført.

Bruk av sikkerhetsskanner overfor besøkende:

Det følger av straffegjennomføringsloven (strgjfl.) § 27 første ledd, jf. § 31 femte ledd, at kriminalomsorgen på fengselsområdet kan undersøke personer og gjenstander ved bruk av teknisk utstyr for å forhindre at det tas med gjenstander som ikke er tillatt. Bestemmelsen omfatter alle

personer som oppholder seg på fengselsområdet eller ankommer dit, herunder ansatte, besøkende og personer som skal utføre midlertidige tjenester, jf. retningslinjene pkt. 27.1.

Videre følger det av retningslinjene at også undersøkelser etter strgjfl. § 27 kan iverksettes på generelt grunnlag uten at det foreligger konkret mistanke om ulovligheter. I vurderingen av om undersøkelser skal foretas, herunder stikkprøvekontroll, vektlegges blant annet hensyn til sikkerhet, ro og orden, type fengsel eller avdeling og ressursmessige forhold. Begrepet undersøkelse omfatter ytre manuell visitasjon. Det er imidlertid ikke adgang til kroppsvisitasjon etter denne bestemmelsen.

Under henvisning til det ovennevnte er straffegjennomføringsloven ikke til hinder for undersøkelse av besøkende ved bruk av sikkerhetsskanner.

KDI mener at bruken av slike skannere, ikke fremstår som et inngripende tiltak. Bruk av sikkerhetsskanner er mindre inngripende enn manuell kontroll. Det vises også til at slik teknologi per i dag benyttes på lufthavner overfor reisende.

Bruk av sikkerhetsskanner overfor innsatte:

Det følger av straffegjennomføringsloven (strgjfl.) § 28 første ledd at kriminalomsorgen kan undersøke innsatte, deres rom og eiendeler for å forebygge uorden eller straffbar handling. Videre fremgår det av annet punktum at undersøkelsen kan skje ved bruk av teknisk utstyr eller hund, visitasjon eller ved kroppsvisitasjon (vår uthevelse). Bestemmelsen må ses i sammenheng med strgjfl. §§ 27 og 29.

Verken straffegjennomføringsloven eller forskrift om straffegjennomføring gir noen nærmere beskrivelse av hva som utgjør teknisk utstyr i henhold til strgjfl. §§ 27 og 28. Av forarbeidene til loven, jf. Ot.prp. nr.5 (2000-2001) pkt. 13.1, fremgår imidlertid følgende:

” Teknisk utstyr kan innbefatte eksempelvis bruk av metalldetektor og gjennomlysningsutstyr (røntgen). Også annet teknisk utstyr som kan vise seg hensiktsmessig i lys av en fremtidig teknisk utvikling omfattes. ”

Det vises også til retningslinjene til straffegjennomføringsloven pkt. 27.1, der det fremgår at med teknisk utstyr forstås det til enhver tid aktuelle, mest hensiktsmessige tekniske utstyr, som for eksempel metalldetektor og gjennomlysningsutstyr, herunder røntgen.

Videre vises det til at undersøkelse etter strgjfl. § 28 kan foretas rutinemessig og som stikkprøver, i tillegg til at undersøkelse både kan foretas i form av visitasjon og kroppsvisitasjon. Herunder kan visitasjon av gjenstander og klær undersøkes ved gjennomlysning og annet teknisk utstyr, jf. retningslinjene 28.2. Strgjfl. § 28 gir således hjemmel for undersøkelse i form av mindre inngripende tiltak, som for eksempel ytre manuell visitasjon og eventuell bruk av metalldetektor, i tillegg til mer inngripende tiltak i form av fullstendig kroppsvisitasjon.

Under henvisning til det ovennevnte er straffegjennomføringsloven ikke til hinder for undersøkelse av innsatte ved bruk av sikkerhetsskanner uten røntgenteknologi.

Forholdet til bruk av øvrige virkemidler ved kontroll:

Sikkerhetsskanner som omtales i rundskrivet her er et av flere virkemidler som kriminalomsorgen skal ta i bruk ved adgangskontroll og kontroll av innsatte. Når skanneren gir utslag skal allerede etablerte rutiner for å avklare reell status følges. Øvrige virkemidler etter strgjfl. §§ 27 og 28 vil også kunne benyttes i de tilfellene sikkerhetsskanneren ikke har indikert utslag på en person, hvis dette fremstår som nødvendig for å avklare de faktiske forhold.

Informasjon og igangsetting og ikrafttredelse:

Enhetene skal før de tar sikkerhetsskanneren i bruk informere om denne kontrollformen ved oppslag før adgangskontrollen. Innsatte skal også informeres om kontrollformen.

De enheter som tar sikkerhetsskanner i bruk, må utarbeide skriftlige rutiner for gjennomføringen av kontrolltiltaket som samsvarer med straffegjennomføringsloven og dette rundskriv.

Dette rundskriv trer i kraft straks.

Jan-Erik Sandlie
assisterende direktør

Finn Dotsetsveen
seniorrådgiver